

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2019-10-04
Besvaras senast
2019-10-16 kl. 12.00

Till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:104 Fördröjt införande av kontantförbud för handel med metallsrot

Skrotstölderna medför stora samhällskostnader. En stöld av vital infrastruktur kan medföra enorma följdskostnader för ett stöldgods som bara är värt några tusenlappar i metallvärde. Avklippta och stulna kopparkablar orsakar stora avbrott i järnvägstrafiken med förseningar och inställda tåg som följd. Kabelstölderna medför också en stor risk för allvarliga elolyckor, då delar av järnvägsanläggningen kan bli strömförande när kablar eller jordförbindelser klipps av. Vidare påverkas kraftförsörjningen när kablar stjäls, och kulturhistoriska värden går förlorade när till exempel kyrkorna blir bestulna på sina tak och stuprännor. Inom skrotindustrin sker kontinuerligt inbrott, och stora summor läggs på att skydda skrotgårdarna från inbrott.

Drivkraften för de kriminella personerna och seriebrottsligorna är att snabbt få ersättning för skrotet i kontanta medel, oftast pengar eller Swish, när skrotet säljs till icke nogräknade hälare. Kontanter är inte spårbara liksom banköverföring, och detta gynnar de kriminella och skapar problem för polisen i utredningsfasen. Det finns i dag ingen begränsning för hur stort värde du kan sälja och få kontant betalning för. Inom EU har ett antal länder redan infört kontantförbud för att hindra stölderna, exempelvis i England och Frankrike.

De åtgärder som hittills vidtagits för att stoppa stölderna är exempelvis DNA-märkning av metaller samt omvänd moms vid handel med skrot. Dessa åtgärder har haft en viss påverkan, men mer krafttag behövs för att minska brottsligheten. Värdet av skrot sitter inte i attributet utan i materialkvaliteten. Man kan omvandla stöldgodsets utseende utan att förlora värdet av metallen. DNA-märkningen försvinner lätt vid upphettning.

Sverige har i dag två branschorganisationer inom skrotindustrin, Återvinningsindustrierna och Svenska Järn. Föreningarna ansåg att det klientel som behöver kontanter som betalningsmedel är ett klientel med ett tveksamt uppsåt och beslutade om ett frivilligt kontantförbud för betalning av skrot för flera år sedan. Den etablerade industrin använder inte kontanter som betalningsmedel. Det stora materialflödet inom ett samhälle kommer från företag som producerar varor, jobbar med infrastruktur eller liknande. Dessa transaktioner går alltid över faktura. En privatperson kan inte äga några större mängder material, då man varken producerar varor eller gör stora infrastrukturprojekt. All handel med större summor hanteras B2B, business to

business. Syftet med det frivilliga kontantförbudet var att möjliggöra spårbarhet för myndigheter, försvåra penningtvätt och förbättra arbetsmiljön för de anställda genom att rånrisken minskar.

Sett till omsättning bedriver dessa två branschorganisationer tillsammans ca 90 procent av skrothandeln i Sverige. De övriga 10 procenten består av ett stort antal mindre företag som inte är medlemmar i en av dessa två branschorganisationer, vilket innebär att de inte omfattas av ett frivilligt kontantförbud. Enligt statistik från Statistiska centralbyrån är dock de flesta företag inom skrotbranschen mindre företag med inga eller högst fem anställda.

I SOU 2014:72 föreslog utredningen ett förbud mot kontanter, checkar och postväxlar vid handel med skrot. Alla remissinstanser, även polisen, var positiva till utredningens förslag, med vissa smärre justeringar, men trots detta har inget hänt sedan dess.

Med hänvisning till ovanstående vill jag fråga näringsminister Ibrahim Baylan:

Varför dröjer införandet av ett kontantförbud för handel med metallskrot?

.....

Mikael Strandman (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders